

Sygn. akt III AUa 1682/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lutego 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Danuta Owsiana (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Ciuraszkiewicz SSA Danuta Rychlik-Dobrowolska
Protokolant:	Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 9 lutego 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku J. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu

z dnia 19 października 2011 r. sygn. akt IX U 639/11

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 października 2011 r. sygn. akt IXU 639/11 Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 1 kwietnia 2011 r. w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury począwszy od 27 kwietnia 2011 r.

Rozstrzygnięcie Sąd wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny sprawy.

J. C., (ur. 10.09.1950 r.), w okresie od 20.06.1973 r. do 30.06.1982 r. był zatrudniony w W. Rejonowej Spółdzielni Pracy w W. w warunkach szczególnych na stanowisku monter - kierowca w Zakładzie (...). Następnie, na takim samym stanowisku, w warunkach szczególnych, pracował w okresie od 01.07.1982 r. do 31.10.1990 r. w Specjalistycznej Spółdzielni Pracy(...) we W..

W okresie od 25.02.1974 r. do 26.03.1974 r. J. C. uczęszczał na kurs kwalifikacyjny mistrzowsko - czeladniczy w zawodzie "monter instalacji gazowej". W dniu 26.03.1974 r. zdał egzamin i otrzymał tytuł wykwalifikowanego monter instalacji gazowej.

W dniu 10.03.1978 r. wnioskodawca złożył egzamin przed komisją egzaminacyjną powołaną przez Wojewódzką Usługową Spółdzielnię Pracy w W. ze znajomości warunków technicznych budowy odpowiednich urządzeń energetycznych oraz znajomości przepisów związanych z właściwą konserwacją i naprawą urządzeń energetycznych z uwzględnieniem wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy i bezpieczeństwa pożarowego. Odtąd J. C. mógł wykonywać konserwację i naprawę urządzeń energetycznych w zakresie prac: wykonywania i odbioru instalacji gazu płynnego, regulacji i naprawy sprzętu oraz odbiorników gazowych, wymiany butli i drobnych napraw instalacji gazowych, transportu butli gazowych i magazynowania gazu płynnego. Podobny egzamin J. C. złożył w dniu 29.04.1983 r. przed komisją egzaminacyjną powołaną przez Specjalistyczną Spółdzielnię Pracy we W., po którym w zakresie jego prac znalazło się także napełnianie butli gazowych.

W dniu 28.10.1983 r. J. C. złożył egzamin mistrzowski uprawniający do używania tytułu mistrza w rzemiośle instalatorstwo gazowe.

Praca J. C. w W. Rejonowej Spółdzielni Pracy oraz w Specjalistycznej Spółdzielni Pracy (...) polegała na montowaniu instalacji gazowych. Była to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu. Czasami tylko zdarzało się, że wnioskodawca wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego i przewoził butle z gazem oraz kuchenki gazowe. Sytuacje takie miały miejsce zazwyczaj wówczas, kiedy kierowca przebywał na urlopie. J. C. kierował wtedy samochodem Jelcz o ciężarze całkowitym do 20 ton, Star o ciężarze całkowitym 6 ton albo Ifa o ciężarze całkowitym 12 ton.

W okresie od 02.03.2011 r. do 26.04.2011 r. J. C. był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. na stanowisku strażnik - pracownik ochrony. Obecnie nie pozostaje w stosunku pracy. Łączny staż ubezpieczeniowy J. C. na dzień 01.01.1999 r. wynosi 28 lat, 8 miesięcy i 12 dni, w tym okres składkowy wynosi 28 lat, 5 miesięcy i 12 dni, a okres nieskładkowy 3 miesiące.

W dniu 14.03.2011 r. J. C. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Biuro Terenowe w W. wniosek o emeryturę.

Decyzją z dnia 01.04.2011 r. o numerze (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, podając, że nie udowodnił on na dzień 01.01.1999 r. posiadania 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy oraz że w dniu złożenia wniosku, tj. 14.03.2011 r., pozostawał w stosunku pracy. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do okresu pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia w W. Rejonowej Spółdzielni Pracy w okresie od 20.06.1973 r. do 30.06.1982 r. oraz w Specjalistycznej Spółdzielni Pracy (...) w okresie od 01.07.1982 r. do 31.10.1990 r., wskazując, że zatrudnienie na stanowisku łączonym kierowca - monter instalacji gazowych, uniemożliwia jednoznaczne potwierdzenie, czy praca ta była wykonywana w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu. Od powyższej decyzji J. C. w dniu 29.04.2011 r. złożył odwołanie.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji powołując się na treść art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 z późn. zm.), przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz. 43 z późn. zm.) uznał, że wnioskodawca nie spełnił wszystkich przesłanek warunkujących przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, bowiem nie legitymuje się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Sąd podkreślił, że nie było okolicznością sporną, iż wykonywana przez wnioskodawcę praca monter instalacji gazowej zaliczana jest do prac w szczególnych warunkach. Praca na takim stanowisku nie jest wymieniona w wykazie prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, zawartym w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W wykazie A,

dział IV, pkt 11 wymieniono jedynie "produkcję gazów technicznych i napełnianie butli gazami technicznymi", Praca montera instalacji gazowych została jednak uznana za - pracę w szczególnych warunkach w uchwale nr 80 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczości Pracy z 30.06: 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych spółdzielczości pracy. Jako stanowisko pracy w szczególnych warunkach wskazano w wykazie A, dziale IV, poz. 11, pkt 8 „montera instalacji, aparatury i urządzeń do gazu płynnego (propan- Butan).

Spornym między stronami niniejszego postępowania było, czy wnioskodawca w okresie **od 20.06.1973 r. do 30.06.1982 r.** oraz **od 01.07.1982 r. do 31.10.1990 r.** wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w szczególnych warunkach. Sąd I instancji przesłuchał na tę okoliczność wnioskodawcę oraz świadków L. O., J. L. i L. G.. Oceniając zeznania złożone w sprawie, Sąd wskazał, że dał w pełni wiarę zeznaniom wnioskodawcy, że pracował przede wszystkim jako monter, a funkcję kierowcy samochodu ciężarowego – Jelcza, Stara bądź Ify – pełnił tylko wyjątkowo. Praca montera instalacji gazowych, jak zeznał, była pracą wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu – minimum 8 godzin dziennie. Relacja przedstawiona przez J. C. znajduje w pełni potwierdzenie w zeznaniach wymienionych świadków przesłuchanych toku rozpoznawania sprawy. Ze złożonych przez nich zeznań jednoznacznie wynika, że J. C. w spornym okresie wykonywał przede wszystkim pracę na stanowisku montera instalacji gazowych. Zdarzało się, że wykonywał również pracę kierowcy samochodu ciężarowego - Jelcza, Stara lub Ify - jednakże świadkowie byli pewni co do tego, że jego głównym, podstawowym zajęciem było montowanie instalacji gazowych. Świadkowie nie mieli także żadnych wątpliwości, iż praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu. Praca kierowcy, jak wynika z relacji przedstawionych przez świadków, była pracą dodatkową, dorywczą, pracą "w drugiej kolejności".

Sąd nie znalazł żadnych podstaw, aby zeznaniom świadków L. O., J. L. i L. G. odmówić nadania przymiotu wiarygodności. Są one zbieżne, spójne, logiczne, wzajemnie ze sobą korespondują, uzupełniają się i nie zawierają istotnych różnic. Nie ma przy tym znaczenia, że świadkowie ci, jako że zajmowali inne stanowiska niż wnioskodawca, nie wykonywali pracy bezpośrednio z nim. Z racji wykonywanych czynności pracowniczych widzieli, na czym polegała praca wykonywana przez J. C.. I tak, świadek L. O., zajmujący stanowisko zaopatrzeniowca, podał, że jeździł po terenie i widział wnioskodawcę przy pracy. Świadek J. L. był kierownikiem, a następnie pracownikiem umysłowym w dziale głównego mechanika i mistrzem rozlewni. Wskazał, że widział wnioskodawcę przy pracy i że pracował on "przy montażu urządzeń gazowych". Wreszcie świadek L. G., jako przełożony J. C., musiał znać organizację jego pracy i dokładnie wiedzieć na czym ona polega.

Ponadto Sąd podkreślił, że zeznania wnioskodawcy oraz przesłuchanych świadków potwierdza także fakt, iż J. C. uczestniczył w licznych szkoleniach i kursach w celu doskonalenia swoich umiejętności i podnoszenia kwalifikacji w zawodzie montera instalacji gazowych. Najpierw pracował jako wykwalifikowany monter instalacji gazowej, a następnie – po złożeniu w dniu 28.10.1983 r. egzaminu mistrzowskiego – jako mistrz w rzemiośle instalatorstwo gazowe. Nadto wnioskodawca złożył dwa egzaminy uprawniające go do wykonywania konserwacji i napraw urządzeń energetycznych w zakresie prac: wykonywania i odbioru instalacji gazu płynnego, regulacji i naprawy sprzętu oraz odbiorników gazowych, wymiany butli i drobnych napraw instalacji gazowych, transportu butli gazowych i magazynowania gazu płynnego, a także napełniania butli gazowych. Logicznym jest, że gdyby praca J. C. wykonywana w W. Rejonowej Spółdzielni Pracy w okresie od 20.06.1973 r. do 30.06.1982 r. oraz w Specjalistycznej Spółdzielni Pracy (...) w okresie od 01.07.1982 r. do 31.10.1990 r. nie polegała przede wszystkim na montowaniu instalacji gazowych, to nie uczestniczyłby on w tak licznych szkoleniach i kursach zawodowych.

Dodatkowo Sąd podkreślił, że wykonywana przez wnioskodawcę dodatkowo, dorywczo praca kierowcy samochodu ciężarowego Jelcz, Star i Ifa, których dopuszczalny ciężar całkowity przekracza 3,5 tony, jest wymieniona, na co wskazano powyżej, w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (wykaz A, dział VIII, pkt 2 I rozporządzenia).

Wobec tak poczynionych ustaleń Sąd stwierdził, że wnioskodawca legitymuje się 15- letnim okresem pracy w szczególnych warunkach, a tym samym spełnia warunki do przyznania mu prawa do renty.

Z wyrokiem nie zgodziła się strona pozwana zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu :

1) 1) naruszenie prawa materialnego - art. 184 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) w zw. z § 2 ust 1 oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8 poz. 43) przez przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury od dnia 27 kwietnia 2011 r., po błędnym uznaniu, że na dzień 01.01.1999 r. udokumentował on ponad 15- letni okres pracy w szczególnych warunkach;

2) przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów art. 233 § 1 kpc przez brak wszechstronności w ocenie dowodów na okoliczność zatrudnienia wnioskodawcy w W. Rejonowej Spółdzielni Pracy w W. od 20.06.1973 r. do 30.06.1982 r. oraz w Specjalistycznej Spółdzielni Pracy (...) we W. od 11.07.1982 r. do 31.10.1990 r.

Wobec tak przedstawionych zarzutów strona pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania w całości ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym w dniu 9 lutego 2012 r. wnioskodawca podał ponadto, że w spornym okresie był zatrudniony jako monter instalacji gazowych (propan – butan), prace wykonywał w terenie i najczęściej jechał jako monter obok kierowcy. Sam kierował pojazdem tylko wówczas gdy kierowca np. był na chorobowym, mogło się to zdarzyć raz na miesiąc. Kierowanie dotyczyło samochodów ciężarowych z butlami. Kiedy kierowca był na urlopie wówczas wnioskodawca kierował samochodem ciężarowym z przyczepą o ładowności 19 ton, jeździł wtedy do rozlewni po gaz propan- butan. Wnioskodawca wskazał, że pracodawca dał mu w angażu także kierowcę ponieważ wnioskodawca miał uprawnienia na samochody ciężarowe z przyczepą. Jak była taka sytuacja, że wnioskodawca sam musiał dojechać na miejsce pracy w celu przeprowadzenia montażu, to było to kierowanie samochodem 6 tonowym z butlami.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Wbrew zarzutom podnoszonym w apelacji Sąd I instancji przeprowadził właściwe postępowanie dowodowe w sprawie i na jego podstawie ustalił prawidłowy stan faktyczny, który Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje jako własny.

Wydając trafny wyrok Sąd Okręgowy nie naruszył przepisów prawa materialnego ani procesowego.

Swoje uprawnienie do emerytury wnioskodawca wywodził z przepisu art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (01.01.1999 r.) osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn oraz okres składkowy w ilości co najmniej 25 lat.

Dalsze kwestie związane z wiekiem emerytalnym, rodzajem prac lub stanowisk oraz warunkami nabycia prawa do emerytury ustala się na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 4 tego rozporządzenia „Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie §1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§2 ust. 2). Zgodnie z tym wzorem zakład pracy ma obowiązek w wydanym pracownikowi dla celów emerytalnych świadectwie pracy określić charakter prac ściśle wg wykazu,

działu i pozycji w/w rozporządzenia i podać stanowiska zgodnie z wykazem, działem, pozycją i punktem zarządzenia właściwego ministra.

Na tle przytoczonych przepisów kwestią sporną było wykazanie przez wnioskodawcę stażu pracy co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r., nr 8 poz. 43 ze zm.) wykaz A i wydanej z delegacji rozporządzenia uchwały nr 80 Zarządu CZSP z dnia 30.06.1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych społeczności pracy (wykaz A Dział IV poz. 11 pkt 8).

Wnioskodawca domagał się zaliczenia okresów pracy w W. Rejonowej Spółdzielni Pracy w W. od 20.06.1973 r. do 30.06.1982 r. oraz w Specjalistycznej Spółdzielni Pracy (...) w W. od 11.07.1982 r. do 31.10.1990 r., gdzie świadczył prace w charakterze monter-kierowcy jako pracę w szczególnych warunkach.

Organ rentowy odmówił zaliczenia spornych okresów jako pracy w szczególnych warunkach wskazując, że we wszystkich dokumentach znajdujących się w aktach osobowych wnioskodawcy widnieją zapisy, z których wynika, że wnioskodawca był zatrudniany na stanowiskach łączonych monter-kierowcy co oznacza, że nie mógł on wykonywać pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odnosząc się do zarzutów strony pozwanej wskazać należy, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod jedną z pozycji wspomnianego załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów.

Sąd I instancji w celu ustalenia charakteru pracy wnioskodawcy w spornych okresach przeprowadził szerokie postępowanie dowodowe, w szczególności przesłuchał świadków J. L., L. O. oraz L. G., jak również dokonał analizy przebiegu zatrudnienia wnioskodawcy, uzyskanych przez niego specjalizacji i ocenił, że materiał dowodowy pozwala na przyjęcie, że wnioskodawca w spornych okresach wykonywał pracę monter instalacji gazowych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd wskazał, że z zeznań świadków, jak również twierdzeń samego wnioskodawcy, wynika, że wykonywał on w zasadzie wyłącznie prace montera, natomiast prace kierowcy wykonywał, gdy była taka potrzeba. Przy czym wnioskodawca prowadził wówczas samochody ciężarowe, z których każdy przekraczał znacznie masę 3,5 tony. Ponadto wyjazdy te miały na celu dostarczenie butli z gazem, ich załadunkiem i rozładunkiem, a docelowo montażem w miejscu przeznaczenia. Wnioskodawca wykonywał głównie prace montera instalacji gazowych i w tym kierunku przeszedł odpowiednie szkolenia. Świadczą o tym: dyplom mistrzowski z dnia 28 października 1983 r., potwierdzający prawo używanie tytułu mistrza w rzemiośle instalatorstwo gazowe oraz zaświadczenie kwalifikacyjne Nr 10/78 potwierdzające, że wnioskodawca może wykonywać konserwacje i naprawę urządzeń energetycznych, świadectwo wydane przez Państwową Komisję Egzaminacyjną powołaną przez Kuratorium Okręgu (...), potwierdzające posiadanie przez wnioskodawcę tytułu wykwalifikowanego montera instalacji gazowych oraz zaświadczenie z dnia 10.09.1983 r. potwierdzające, że wnioskodawca może wykonywać konserwację naprawę sprzętu energetycznego.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego ocena materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie dokonana przez Sąd I instancji jest prawidłowa, logiczna i należyście uzasadniona. Wbrew zarzutom strony pozwanej nie ma podstaw do kwestionowania jej trafności jak również polemizowania z przedstawioną przez ten Sąd argumentacją.

Sąd Apelacyjny po zapoznaniu się ze stanem faktycznym sprawy, jak również po przeanalizowaniu całości zgromadzonej w sprawie dokumentacji oraz po analizie złożonych w sprawie zeznań świadków stwierdza, że ustalenia faktyczne jak i ocena stanu sprawy jest prawidłowa i zgodna z obowiązującymi przepisami prawa.

Słusznie Sąd I instancji przyjął, że wnioskodawca wykazał, iż w spornym okresie wykonywał pracę w warunkach szczególnych, a tym samym, że legitymuje się wymaganym 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach, a zatem spełnia wszystkie przesłanki o których mowa w art. 184 ustawy emerytalnej do przyznania mu prawa do wnioskowanego świadczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 kpc. orzekł o oddaleniu apelacji organu rentowego jako nie zasługującej na uwzględnienie.

R.S.